

Листопад Н.П.
науковий співробітник відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

РОБОТА З ДІАГРАМАМИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ У 2 КЛАСІ

У сучасному світі інформація є найціннішим глобальним ресурсом. Інформація постійно ускладнюється, змінюється кількісно і якісно, зростає кількість її джерел і споживачів. З метою створення умов для широкої адаптації учнів початкової школи в інформаційному світі в Державний стандарт початкової освіти [1] введено змістову лінію «Робота з даними», яка передбачає ознайомлення учнів на практичному рівні з найпростішими способами виділення і впорядкування даних за певною ознакою. Ця змістова лінія є самостійною, абсолютно рівноправною з усіма іншими лініями математичної освітньої галузі. Змістове наповнення цієї лінії презентує зв'язок математичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями.

Типова освітня програма для учнів 1–2 класів [2] окреслює зміст навчання цієї лінії, а саме, виділення та впорядкування даних за певною ознакою. Згідно освітньої програми робота з діаграмами розпочинається у 2 класі. Учні мають навчитися зчитувати інформацію, яка міститься на лінійних (стовпчикових) діаграмах.

В НМК з математики для 2 класу НУШ [3–5] вміщено завдання, які дозволяють набути вміння і навички роботи з діаграмами. Діаграма вводиться як графічне представлення даних, що дозволяє швидко оцінити співвідношення кількох величин [3, с. 90]. На діаграмах показано результати метання м'яча в корзину, результати змагання з метання дротиків [3, с. 149], результати перегляду дітьми телепередач у вихідні дні [5, с. 62], результати опитування, скільки книжок прочитали діти протягом літа [5, с. 63]. Більшість завдань стосуються ситуацій, які виникають у житті дітей. Другокласники із задоволенням виконують такі завдання, оскільки їм вони зрозумілі та цікаві. Щоб розширити уявлення учнів про застосування математики в інших сферах життя людини та з метою використання у завданнях чисел більшого концентру в підручнику і посібниках пропонуються діаграми, у яких показано результати продажу фруктів у супермаркеті [3, с. 110], температурні показники у Києві [5, с. 64] тощо.

Відповідаючи на поставлені в завданні запитання, учні розвивають вміння інтерпретувати і узагальнювати інформацію. Характер багатьох завдань орієнтує на дискусію, обмін думками, розвиток вміння передавати іншому важливу для навчального завдання інформацію.

Учням пропонується розпізнавання однієї інформації, поданої в різній формі (текст, таблиця, діаграма). Завдання, які вимагають переведення уваги з тексту на зображення, сприяють розвитку вміння працювати з інформацією. Психологи стверджують, що для сучасних дітей використання у навчальному процесі малюнків, схем, таблиць діаграм сприяє розвитку вміння розуміти і утримувати інформацію, представлену в неявному вигляді.

Використання на уроках математики та інших предметів діаграм якісно перетворює навчальний процес, робить його ефективним і цікавим для учнів. Навчання стає творчим, насиченим пошуковою та дослідницькою діяльністю, в учнів розвивається пізнавальна активність і самостійність.

Ключові слова: початкова школа, робота з даними, діаграми.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
2. Типова освітня програма для учнів 1–2 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
3. Листопад Н.П. Математика: підруч. для 2 кл. Київ : Оріон, 2019. 160 с.
4. Листопад Н.П. Робочий зошит з математики для 2-го класу. Київ : Оріон, 2019. 80 с.
5. Листопад Н.П. Збірник завдань з математики для учнів 2-го класу. Київ : Оріон, 2019. 64 с.